

КЫРБАС БЫЛЫТТАР ИККИСТЭЭН КӨСТҮҮЛЭРЭ

(Салтыгыта. Ичинин хайыат 1-кы стр. кор).

Анастасия Петровна Филипова.

Көһөрүлүүү пааматынның- тын олохтооктор олус үчүлгөйдөк ыңаастаан, харыстаан тутан олороллорго киби хараңар быраабыллар. Чурапчы көһөрүлүүтүн чүгастыкышыналара, оччолорго калбит дьонну убаастыышлара, үрдүктүк сыналалышлара көлүскөлөргө бөриллибиге биллэр. Дэлэрдэганы, былырыны көһөрүлүү 70 сылыгар байлэрин бара санааларынан нууччалык тылыах мулутиме-

дийнай ювонга таһаартаран чурапчыларга балэхтиктэргө дуо? Биһиги, чурапчылар, бэйбиги итиннэ маарыныы- ыр, аныгы технологиянан оңоһуллубут туох да күттүөннээри ыччаптыгылар анаан онорботубут, эгэ, нууччалык санардыбатыбыт. Таарыгыч эгэстэ, ол киһигэ бэйи өрөспүүбүлүкэ бөлөхтөһө- тыгар санга технологияларга икки мизэстэни ылбыт.

Бу сырылыбыт биһир үтүө түмүгүнэн Хайахсыска НВШеминов аатын үйөтүгэр дуоска көһөрүлүү сөөрүгэр туруоруллар, үлэ араас хайа- скаларыгар хардарыга сибэстэ- тэһин күүһүрэрэ буолар. Итинник көпсөтүгэр Хайах- сыт баһылыга А.П.Дорофеев Кыстатыам нэһилигин баһылыга Н.Н.Сергееваны уон- на Эдьигээн салинныгытын баһылыга В.Н.Сорокинныын септэстэ. Итинн таһынан Чу- рапчыттан төрүттээхтэр түмүгүлэрэ, бөтөрөөннөр сөби- эттэрэ көрсүһүү тэрийэн бор- тээхэй көпсөтүн таарыста.

Эдьигээн биһир саамай

көстүүлээх эбэттэ түмүстээн киһибит үрдүк сиритэр Чурап- чы көһөрүлүүтүгэр аналлаах пааматыннык комплексе Православнай Танара дьмэтин кытта сэргэстэһэ турара киһини уоскутар. Танара көрөр, танара арчылыар дьэн санаа үөсөөн кэлэр. Күһүгүгү нуурал киһэ пааматыннык тула көрсүһүүгэ Эдьигээн оройуонун үс кэмнээри баһылыктара, Шеминов орло- ро, сыдааннара, бөтөрөөннөр, оролор кыттыышы ылбытара биһиги үөртэ Ол курдук, ити пааматыннык туруоруллуу- тутар сүрүн орууллаах ол кэм- нээри баһылыктар Юрий Ан- тонович Михайлов, Николай Романович Константинов уон- на биллэти баһылык Алексей Егорович Мандаров истинг иһирэх ахтыллар, Чурапчы- Эдьигээн кэнники да кэмнэргэ сибэстэһиһитин туһунан тыл- лары эттилэр. Делегация дьомо олимпийскай чемпион Роман Дьмитриев сөөрүгэр сылдан киһи биһугар сибэстэи дьөрбөтүн ууран, сүгүрүйэн аастыбыт.

Манна сылдан айыттар би- ир дьомо көстүүтэ хатылам- мытыи сөү да, мунаара да са- нылырбын биһир дойдубаахтар- бар тирдэбиз. Чурапчыга көһөрүлүү Монумена аһыл- ларыгар миһ тыл эгэ турдак- лына халаанга түөрт муһу- таах биһир тэг кырбас манан былыттар көстөн аастыгытын онно мустубут дьон бары көрбүтүгэр уонна иһиттэрэ буолуо. Ыраах Кыстатыамга түөрт чаас кэригэ уунаан устан тийэрбитигэр ыһыраас күннээх халлаан көрсүбүтэ. Онтон биһирэс үктэнибитэ-

гэр Кыстатыам бөһүөлөгүн үрдүнэн үкчү урукку кырбас былыттарбыт бөрт на- мыһааһан устан хайдах эрэ эмиэ биллэбэтиһин сүтэн сима- дийан хааллылар. Хаартыс- кага эрэ түһэрэн хааллыбыт. Туту өйдөөрү, туту көпсөүри калан бардылар булла уонна үрүн тумарык буолан хал- лаанга көтөн хааллылар?

А.И.ПОИСЕВА,
II, III, IV ыһырылаах
Саха Өрөспүүбүлүкэтин
II Түмүгүн депутаты

Быыбар – 2013

ИЛ ТҮМЭННЭ БЫЙЫЛГЫ БЫЫБАР УРАТЫЛАРА

Хас биһирдиги быыбар байыта- туох эрэ уратылаах буолар. Ба- лабан ыйын 8 күнүгэр ыһыт- лыбыт Ил Түмэн бөһис ыһырыгытын дьокутааттарын талыы эмиз итинтэн туорааба- та.

Бүтүн Ил Түмэн дьокутаат- тарын быыбар эрдэтхитин түмүктэргэ хайыы-үлэ биллэ- лэр. Центризбирком даанайда- рынан кыабылы сэрэбиллиби- тин курдук 70 мандааттан 51 ыһыт "Биһир ыһыт Арассы- ыла" септэстэ, 9 мандаат сирдэ- эктэргэ, 5 – КИРФ бөрөстэби- тэллэритэр тигистэ.

Быылыгы быыбар харахха быраабыллар бастагы уратыты- нан остуоруйа аан мангай өрөспүүбүлүкэ барлааманын дьокутаатын биһирдиги манда- тын ЛДПР уонна "Арассыыла" дьахталлары иһин норут ба- артыыта ыһыттарга буолар.

Быыбарга арайах дьон кыттыа

Ил Түмэн-2013 быыбар оссо биһир уратытынан арайах дьон кыттыыта буолар. 45% эрэ кур- дук. Онно төрүөт элбэх. Бир Борисов итинтэн соррүтүн оссо атырдыах ыһыар РФ Киһи та- лар хамаһаһытын бөрөстэби- тэллэрин кытта көрсүһүүтүгэр этэн турар. Киһи сынал- лаһыһынан федеральнай соку- оннуут талыт. Биһир кэллим куо- лаастааһын күнэ биһиги өрөспүүбүлүкэбитигэр сөччө та- быһаа суох. Бу саха дьонугар үлэ үгүннэ кэмэ сайыһынави- гация, оттоһун түмүктэһинтэ, кыстыкка бөлөмнөһин. Итинн таһынан атын төрүөттэр эмиз бааллар. Холобура, сорох дьон уопускааттан дойдуларыгар эсэ кэлэ иһиктэр, оттон куорат түс олохтоокторо быыбардыах ыһытар оһуруоттары үлүһүтүн омууа барбыттар.

Кэнники кэмгэ быыбарга ыттыы таһыма бүтүн дойду- дүнэн намтаата. Ол курдук,

Москва мэрин талыма быыбар- дааччы баара-суога 32% эрэ кыттыбыт. Биһигини кытта ыаллыы сытар Хабаровскай кы- райга губернаторы талыма 23,6% эрэ кэлбит. Оттон Влади- восток куорат мэрин талыма олохтооктор 18,6% эрэ кытты- быт. Ити көстүүтүгэр биһиги 45% – бөртээхэй көрдөрүү.

Быыбардааччы санаатын таһыта

Саха сиринээри КИРФ Ил Түмэн-2013 быыбарга кычча- быта 12% куолаһы ыларга суот- тамыта. Сорох оһуһаахтар олор да 20% биллэлээбиттэрэ. Түмүккэ КИРФ баара-суога 5 эрэ мандааты ыһа. Саха сирин хомунууустара туох да креати- ва суох уруккуларын курдук эконимизм баар дьэн итэртэ сатыыр уонна дьон баар ууску- тарга сиптэн тахса сатабыттар атахтаата. Бүтүн учууталлар кумааһыһыһыт кураанак дьэн суланар кыахтара суох. Бюджет атын үлэһиттэрин хам- паастара эмиз аргыһы наһаан, биһирдиги хардыһан үрдээн иһэр. Онно хомунууустар апта- циялара быыбардааччы санаа- тын таһыта.

Дьон биллэти биллэтиһэр да, эконимизм да быһаарсар буол- лан турар. Аан дойду эконимиз- мтэ, кырдык, долгуһаах байыт курдук. Көмүс сыаната хамсыыр, таас чоһо сыана нам- тыр. Индия рутиһин күрөсү түһүтэ алмаас-бриллиант ырыһаһагар дьайыан сөп. Си- риндэ буола турар быһыы-май- ты нөһ уонна таас сылаһытар тутунан охсуо биллэбэт. Манна- ха Ил Түмэн дьокутааттара туох сыһааннаахтарый? ... Киһи- лэр аан дойду ырыһаһаһын муһалаабааттар. Эконимизм сүткөн хамсааһын былаһыгар дьокутааттар үлэһиттэни кэ- көгөр сөптөөх сокуоннай дьаһал- лары ыһаан иһиллэһин дур- дата-хаххата суох араһатын

көмүсчөһүн буолар. Онно "ка- питализм акулаларын" хараар- лар булгучута суох.

Сирдээхтэр сыһаалара

"Сирдээх Арассыыла" Саха сирингэр өрөспүүбүлүкэ да, улу- ус да таһаһылар салһаан олорор былаас соррүтүнэн буолбута ыраатта. Сирдээхтэр чилим- нэрин уонна баартыа дьэки бу- олааччыларын ортолоругар араас таһымага үлэһит дьоку- тааттары таһынан улуус баһылыктара уонна бүтүн өрөспүүбүлүкэ эконимизмтэни эһиллэһир баар. Дьэки тынан баран баар суол хайа да быы- барга сирдээхтэр салһаан олор- орор былаас уоттаах утары- лаһааччыларын курдук көстө сатыһаллар. Ол аата байлэргэ- байлэрин утары барар курдуктар. Тутулугу суох эһиттэрдэр "Сирдээх Арассыыла" биһир ыһыһылар кытта искуссвен- най утарылаһыһытын түбөстү- чэ "борьба панайских мальчи- ков" дьэн ааттаабааттара.

Сирдээхтэр дьингэр туһала- ахтарыт дьаһаланан көрдөрүөхтэрин сөп эгэ. Холо- бура, "Биһир ыһыт Арассыы- ланы" кытта Нерзонригэ саахал- лыыр кутталлаах дьэлэртөн олохтоокторо көһөрүүтэ кыттан, эбэтэр Ньурба биһир ыһыт- лары кытта тыа сирин сайыһа- рыы былааһын өрө көтөдүт. Төр эрэ итинник буолбэт. Саха сирин сирдээхтэрэ оһуһаа олорол- лорун ордороллор, ити түмүгэр нэһиллэһин ортоһугар аптары- тыаттара улаһпат. Быылыгы быыбарга эмиз онно буолла, 9 мандааты – 12,86% куолаһы ыһан, байлэргэ байлэритэр ха- аллаһар.

"Тражданский платформа" хотторуута

Киһи көңүл буолуутун идея- лара саха дьонугар оруу чүгас- тар. Ол тынан баран Саха сирин- нөһи "Тражданский платфор-

ма" кандидаттарын санаалара дьингээх либеральнай сыһаһа- тарган наһаа ыраах буолан би- эрдитэр. Түмүгэ итинтэн таары- та Куолаһы аары хаамыһыт- тан ГП хара мангаһыттан өрөспүүбүлүкэ барлааманыгар кыһир модьөүттөн чүгас сыт- дыбыта көстөр.

8.09.13	23:36	-3,59%
9.09.13	01:00	-3,75%
9.09.13	02:00	-3,65%
9.09.13	06:00	-5,36%
9.09.13	07:30	-5,03%
9.09.13	15:15	-4,95%
10.09.13	10:00	-4,95%

Түмүккэ, куолаһы аары кэһилтэн, "Тражданский плат- форма" баара-суога 4,93% куо- лаһы ыһа. Ити 5% эрэ төһөһөр Ил Түмэнгэ аһыа модьөүттөн намыһах.

ЛДПР уонна "Арассыыла" дьах- таларын иһин барлааманга көрдүтөр

Быылыгы быыбар улахан со- нунуһан өрөспүүбүлүкэ барлаа- малыгар иһин сага баартыа – ЛДПР уонна "Арассыыла" дьах- таларын иһин кыһирбиттэрэ буолар. Бүтүн бу баартыаһа туһунан куһаһы да, үчүгэи да эгэр кыах суох – Саха сирин биллэһитэ туту да оноро иһиктэр. Биһигини баартыа- лар дьокутааттара хайдах үлэ- лэһиллэһиттэн, куолаһыһыла- рыттан, прессыны кытта көпсө- тиһилэһиттэн көхтөрүттэн, итэһитилээхтик санаралла- рыттан-иһитиллэһиттэн барыта тутулугаах. "Тражданский платформа" лидердэрин быһыһыларын эрэ хатылааба- таллар ханһык айдааран-айда- аран баран, быыбардааччы 5% өйөбүлүн да кыһаан ыһабылар.

"Биһир ыһыт Арассыыла- ны" кытта толкуйдатар. Быылыгы быыбарга былаас баартыага мунгууур элбэх.

мандааты – 51 ыһа. Теория быһыһыһынан Саха сирингэр "Би- ир ыһыт Арассыыла" ба- лаһаһыһыта эһиллэ суох кур- дук. Ол эрээри, барыта онно бу- дургу буолбатах. Быыбарга арайах дьон кыттыыта уонна баартыа сокуонун либерализа- циялаһын туох хайа иһингэр салайар баартыа утары үлэһи- тилэр. Атын баартыаһалар бары дьон идеология өттүнөн өйөбүлгэ олоһуран быыбарга кыттыа дьэн толкуйдаахтара. Ол аата быыбардыыр учаастак- тарга анаан-минээн киһилэр көхтөөхтүк куоластаахтара. Ол эрээри арайах дьон кыттыы- та Саха сирингэр оппозиция дьэ- киһитэр сөччө элбэһэ суохтарын көрдөрдө. Киһи итинтэн соһуй- бат. Былаас баартыаһа кэһил- лэһинэ кизг араһатын иһи- тэһитин таарыһар улахан аһы- ыһа-харата суох. Дьэ-уот, су- ол-иһе, баһыһалар уонна оһу- олалар тутуллаллар. Бюджет үлэһиттэрин хампаһтарын ула- таныһарын ыһыһалар. Тыа хаһаайыстыбатыгар улахан көмө оһуһуһа. Ал- данга, Төһөһигэ уонна хотугу улуустарга дьэ-уот комму- нальнай хаһаайыстыбатын бөп- нуруустара утумнаахтык быһаарыһаллар. Халаан уу- туттан эмсэһэлээбит оройуон- нарга бөчүмнээх өйөбүл көрүлүһа.

Ити быһыһыгар быыбарга арайах дьон кыттыыта атын уу- стугу арыһан таһаарда – бүтүгү былаас утары туох да санаата суох элбэх киһи көһөрү кэлбэтэх. Биллэти быһаарыһыһыһынан "биһит- тэрэ син биһир кыһаһахтара" дьэ- эи сөһө санаабыттар. Ол тынан баран бу олус кутталлаах ба- лаһаһыһа, Иһиллэһитин соһуһу араас тахсыан сөп. Онно балабан ыйын 8 күнүнээри быыбар түмүктэргэ "Биһир ыһыт Арас- сыыһаны" кытта толкуйдатар.

Сергей МУКСУНОВ

ОСКУОЛА ДЫИЭТИН АҢЫЛЛЫЫТА

Балабан ыйын 5 күнэ – Чурапчытаабы спортивной интернат-оскуола аатын аар саарга ааттаптыт улуу тренер Д.П. Коркин 85 сааһын туолар үбүлүүдээх күнэ. Бу күн интернат-оскуола саага таас дьиэтэ үлэбэ кириэ.

Сарымарда 11 чаастан оскуола дьиэтин аһар үөрүүлээх түгэн сагалана. Республикаан спорт министриэ М.Д.Гуляев, Дьокуускай куорат мэра А.С.Николаев, үөрэх министриэ бастагы солбуйааччы В.В. Петров, Чурапчы улуунун баһылыга С.И. Яковлев, депутаттар сэбиэттерин бэрэссэдээтэлэ В.В.Гуляев, Чурапчы нэһилиэгин баһылыга С.А.Саргыдаев, улуус тэрилтэлэрин салайааччылары, оскуола дириэктэрдэрэ, ветеран-учууталлар, интернат-оскуола выпускниктара, малдьыттар мустубуттар.

Үс этээстээх, үрдүк бэйэлээх, 100 м үһүннээх кылбаа манган таас дьиэ Чурапчыбыт күөлүн өңөйө турар. Оскуолабыт ис-тас онгоһуута үчүгэйин! Сотору-таарыта сатыы да киһи батылла-батылла аһар сирэ – саага оскуола илин өттө бүтүннүү таас биллэһэлэринэн тэлгэммит. Оскуола дьиэ быһаһын тухары Кытайтан кэлбит уоттаах мастар олордүл-лүбүттэр. Сааһырбыт дьонго анаан сэрэ-тэбин: тайахтаах эбэтэр эдэр аргыс киһилээх үөһээ этээскэ тахсыа этигит. Оскуола директорыгар наадалаах буол-лаххына өр айаннаан, хааман үһүс этээһи дабайан, көрүдүөр икки-үс аан-аһан-сабан аастаххына эрэ киһи олодор киэн, сырдык хоһун булабыт. Үһүс этээстэн таннары көрдөххө, баар-суох Чурапчыбыт күөлүн күөх урсуна нэлэйэ сытар.

Үс-түөрт сиригэн сүүрэ сылдьан үөрэммит оскуола оролоро бири дьиэ иһигэр үөрэнэн абыранар иһилэр. Учууталлар: "Күнү быһа токуччу тоһорбут ааста иһи", – дэһэллэр. Олох ирдэбилэ буоллаҕа, сылаас, сырдык, тупсаҕай оскуола үлэлиирбит, үөрэнэрбит. Ман-нык оскуола үлэлиир да, үөрэнэр да таһаарылаах буолара биллэр. Ол эрэри аһардаас дьиэ эрэ буолуо дуо, киһитит-тэн бэйэтиттэн, үөрэнээччититтэн, үөрэ-тээччититтэн дьинг тутулуктаах буол-лаҕа.

Спортивной интернат-оскуола – 55 сыл устата үлэлээбит кэмгэр оройуон (улуус), республика, Советскай Союз, Россия бири баар-суох биллэр оскуолата. Ол туоһунан аҕыйах холобурдары аҕалыым: оскуола үлэлиир кэмин устата Саха АССР (Саха Республикатын) үтүөлээх учуутала 8 киһи үүнэн табыста, 11 киһи үтүөлээх тренер. 12 киһи Саха АССР, Российскай Федерация, Советскай Союз үтүөлээх тренерэ. 4 киһи спорт үтүөлээх үлэһиттэрэ, 7 киһи ПНПО кон-курсулар кыайан РФ Президенин гранын ылбыттара.

Итиллээччилэртэн 170-тан тахса киһи ССРС спордун маастара аатын ыл-быттара, 12 киһи аан дойду кылаастаах спорт маастара, 4 киһи ССРС спордун үтүөлээх маастардара.

Оскуоланы 31 үөрэнээччи кыһыл көмүс мэтээллээх бүтэрбитэ, 54 оҕо үрүн көмүс мэтээллээх түмүктээбиттэрэ. Спортивной интернат-оскуола иһикитэ эссе кэскиллээх.

Иван ПАВЛОВ,
интернат-оскуола ветеран
интээччитэ, учуутала.

Д.П. КОРКИН 85 СААҤЫГАР

РСФСР Министирдэрин Сэ-биэтин 1985 с. от ыйын 2 күнүнээҕи 287 нүөмэрдээх быһаарымынан Чурапчытаабы республиканскай спортивной интернат-оскуола Д.П. Коркин аата интэриллибитэ 27 сыл буол-бут.

Саха АССР үтүөлээх учуута-ла, Саха АССР, РСФСР, ССРС үтүөлээх тренерэ "Бочуот знага", "Октябрьскай революция" орден-нар кавалердара Д.П. Коркин оҕо интернат-оскуолатыгар 1959 сыл күһүнүгэр нуучча тылын учуу-талынан үлэлиин кэлбитэ. Интер-накка киһи Дьокуускайга көһүөр-дирэи учууталынан, көңүл тус-туу секциятын салайааччыты-нан, кэлин спортивной оскуола-га көңүл тустуу тренеринэн үлэлэ-эбитэ. Оскуолаҕа профсоюз коми-тетин бэрэссэдээтэлинэн талыл-лыбыта. Бары үлэбэ барытыгар эппиэтинэстээхтик сыһыан-наһара. Профсоюз кэмитиэтин уурааһын кытаанахтык ирдирэ. Одьулунна да, интернакка да сөптөөх дьиэбэ-уокка, тээби-рингэ үлэлээбэтэх киһи. Одьу-луунна матараас хаатыгар бур-дук отун симэн ол үрдүгэр тус-таллара. Интернакка икки төгүл үөрэнээччилэр күүстэринэн эр-чиллэр саалаларын туттарбыта. Хата тустар мааттар баар буол-буттара. Тустарга эрчиллэр тре-нажердары байэтин бырайыагы-нан мастан онорторбута. Иккис саалатын муостата туһунаах-тарына хамсыы турар буолан, саа-ла мунуугар олоппос үрдүгэр тахсан туран үөрэтэрэ. Муостата эйгэлээтэринэ быара, нооро доргуйан мунууга. Киһээ уоп-сай дьарык кэнниттэн биридии эмэ оҕону хаалларан эбии дьа-рыктыыра. Түүн 11 ч диэри. Ол кэннэ дьиэтигэр кэлэн сурунар эбит этэ.

Итиллээччилэриттэн бэрээ-дэги уонна үөрэҕи кытаанахтык ирдирэ. Бири эмэ предмеккэ "2" сыананы ылбыт оҕо туста барар быһааба быстара. Күрэхтэһи-лэргэ албахтык оролору ыһа са-тыыра. Ыраах куораттарга ба-рар оролору эрдэ ыһа сатыыра. Оролор онно эрдэ тийэн кли-макка үөрэнээччилэрин наада. Ай-аныыыр оролор учууталларыттан сорууда ылан учебниктарын ил-дэ бараллара.

Оскуола дириэктэрэ А.С. Ша-дрин Дмитрий Петрович этиитин куруутун толороро уонна толор-тороро. К.С.Постников Министрэй унга илиитэ этэ. Оролору хаһан баҕарар, хаһа баҕарар салайан илдьэ барара. Сүрдээх үчүгэйдик сылдьан кэллэлэрэ. Костя оро-лору дьоһунуу эрчийэрэ, бэйэтэ тустан хадьыктаһар буолара. Ос-толобуой үлэһиттэрэ Министрэй этиитин кэбэстэстик ыһынан оролору аһатар этилэр. Дмитрий Петрович наадалааҕы этэр буол-лан, киһи тыла мэлдьи туолара.

Дмитрий Петрович туһунан аҕыйах түгэни этэн аһарыым. Би-ирдэ кэпсэтии быһыыгар: "Эн сүүрүк сылгылары бааһыан этэ дуо?" – диэтим. Киһим: "Бааһы-ам этэ", – диэтэ. Тустууктары эр-чийи, аты бааһыны техникатын,

ныыматын билэр буолуохтаах. Ол иһин эрэллээхтик эппитэ буолуо.

Москваҕа 5 "хахай" баар буола сылдьыбыт. Көңүл тустуу 5 бас-тын тренердэрэ: Медведь, Ива-ницкай уода. Ол "хахайдар" атын ханнык даһаны тренердэри чугаһаһпат, истибат эбиттар. Арай Дмитрий Петрович тий-дэринэ тэһнэ кэпсэтэллэр үһү.

1976 с. Монреальга олимпий-скай оонньууларга Роман Дмит-риев призер буолбутун истэн: "Оо, уолаттарбыт үһүөн призер буолбуттара буоллар!" – дии оҕустубут. Онно Министрэй: "Аан дойдуга араас улахан государт-волар бири да олимпиецтара су-охтар. Эһиги буоллаҕына бири кыра тыа оскуолатыттан 3 олим-пиеһи онороору гынаҕыт", – диэ-тэ. Ол эрэри оскуола 3 олимпи-ецтээх. Физкултурунай икки, спортивной бири. В Коркин олимпиада кыттыылаахтаахпыт. Бэрт кыра Чурапчы оройуона 3 олимпиада кыттыылаахтаахпыт. Николай Носов (Аянитов) Лон-донга кыттыбыта, Павел Пини-гин Монреальга чемпион уонна параолимпиадаҕа Пекиннээҕи оонньууга Анастасия Диодорова үрүн көмүс призер. Настя эһэтэ Чурапчы Болугура, Мыраанна олохтоох халын уус Диодоровтар оролоро Георгий Никитич Диодо-ров, эбэтэ Уус-Майаттан төрүттээх. Аҕата тустуук Алек-сей Диодоров Уус-Майага төрөөбүтэ, Д.П. Коркинга эрчил-либитэ. Ийэтэ Людмила Никола-евна Мэнгэ-Хаҕалас оройуонун Тумул нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Настя бэйэтэ Москвага төрөөбүтэ.

Сахалары, Саха сириг аан дойду эйгэтигэр таһаарбыт, би-лиһиннэрбит дьонунан Д.П. Кор-кин эрчийбит тустууктара ин-тернат-оскуола үөрэнээччилэрэ буолаллар.

1967 с. Н.Захаров Польшага "Олимпийскай эрэллэр" кыттыы-лаахтара;

1969 с. Р. Дмитриев Аргенти-нага тустан призер буолбута;

1969 с. Америкага И.Федосеев чемпион, С.Макаров призер буол-лан иккис кыайан-хотон эрил-либиттэрэ (10-с кылаас үөрэнэ-эччилэрэ);

1972 с. Р.Дмитриев Мюнхенга олимпиадага чемпион;

1976 с. Монреаллааҕы олимпи-адага П.Пинигин чемпион, Р.Дмитриев, А.Иванов призер-дар;

1985 с. В.Гоголев Будапешт куоракка "Утуо дьулуур оонньу-уларыгар" призер буолбута.

Иккис сахалары аан дойдуга таһаарбыттара Н.Н.Кычкин, М.Бырдныширова дуобатчытта-ра: Г.Г.Колесов, Ирина Платоно-ва, М.Ноговицын, М.Данилов, Н.Шестакова о.д.а.

Мин билэрбинэн Д.П.Коркин эрчийбит оролоро 20 киһи спорт эйгэтигэр билигин да үлэлиин сылдьаллар: М.Е. Друэянов Дьокуускай куоракка спорт эйгэ-тигэр, Г.А.Троев Санкт-Петер-бургга, А.Г. Диодоров Москвага көңүл тустуу тренердара, Саха сиригэр тренер үлэһит элбэх.

Оскуола выпускниктара үрдүк эппиэттээх үлэбэ үлэлээтилэр: А.Н.Скрыбькин, СР Правитель-стватын солбуйааччы бэрэссэдэ-этэлэ, Г.М.Степанов СР Пенсион-най фондатын начальнига, Н.С.Жирков СР үөрэҕин минис-тиэриститэтин эппиэттээх үлэһитэ, Т.А.Гоголева СР "По-лярная звезда" оҕо талаанын таһаарар тэрилтэ салайааччыта, Е.К.Максимов Москвага "Бас чагда" санаторий кылаабынай бырааһа.

Полковник И.М.Гурьев погра-ничнай застава начальнига, И.С.Спиридонов – майор, Афга-нистанга рота хамандыыра, пол-ковник Н.И.Кульбертинов Дьоку-ускай куорат полициятын на-чальнига, полковник Г.К.Баише-ва Дьокуускайга полиция үлэһитэ, А.М.Ефимов СР проку-ратуратын эппиэттээх үлэһитэ, И.В.Дьячковскай МЧС подпол-ковнига. Подполковник С.В.Лыт-кин ФСБ эппиэттээх үлэһитэ (КГБ), Н.И.Харайбатов авиация үлэһитэ, С.Ф.Полов норуот эмчи-тэ – академик. М.А.Протодько-нов – Таатта, Е.М.Слепцов – Ор-то Халыма улуустарын баһылыктара.

Интернат-оскуоланы бүтэрэн, идэ ылан эргиллэн кэлэн оскуо-лаҕа, институтка бэрт элбэх киһи үлэлиин сылдьаллар. Киһилэртэн маһнайгынан үлэлиин кэлбитэ А.И.Васильева. Билигин оскуола директорын солбуйааччытынан үлэлиир Е.Д.Аржаков.

Бири бэрт улахан суолтата суох гынан баран интэриэһинэй түбөлтэ буолан турардаах. Ин-тернат оскуола республика араас мунуктарыттан эрэ буолбакка араас омук оролоро: нууччалар, мордвалар, казахтар, немецтэр о.д.а. үөрэнэллэрэ. Тааттаттан сытыы-хотуу уол оҕо дьоһун-нааҕа Павлик начаалынай кыла-аска үөрэнэ кэлбитэ. Ол Павлик төрөппүт аҕата Советскай Союз Геройа, батальон хамандыыра капитан Мацыгин Петр Ивано-вич 1921с. төрүүх Пензенскэй уо-балас нууччата. 1941с. сулууспа-лаабыт. Киһи батальона 1943 с. ахсынныы бүтүүтэ Житомир ку-ораты былдьаан баран көмө чаас кэлиэр диэри остөөх хас да атаа-катын утары охсо сыппыт. Капи-тан Мацыгинга 1944 с. тохсун-һуга Герой аата интэриллибит, Петр Иванович сэрии кэнниттэн Тааттага МТС директорынан олорон саха кыһыгар ороломмут. Павел Григорьев би-лигин Кыһыга олодор ыал аҕата, үлэһит барда.

Бэрт сэргэх үлэһиттэрдээх, салайааччылаах интернат-оску-ола аатын түһэн бизирэ суоҕа ди-эн эрэнэбин – Н.Н. Гуляев ди-риэктэрдээх, эрэллээх илиитэ ба-ар.

Н.Н.Гуляевы СР физкултуу-рага, спорка үтүөлээх үлэһит аа-та интэриллибитинэн эгэрдэли-бит.

Иван ПАВЛОВ,
интернат-оскуола ветеран
интээччитэ, учуутала.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

айыстыбатым	Тэрийн таахаарааччлал: CP Промтствозго, Чурагны улуунун "Сага олох" редакциноной-издательской хэлбонук автономной учреждение, Российской Федерация Роскомнадзор CP управлениетугар 2012 с: кулун тутур 15 кунугар регистрацияланмыт нумар – ПИ №14-0238.	Сага олох Автор суругар элелер сагаа редакция поэзиятугар мадам сөл түбелер буслбатах. Сурууа мыйлар чакчлал кардылаахарыгор эппитөөни автор тус байта сүр.
	ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурагны сал, Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: zaparleh@mail.ru	Бэчээккэ сакаас: № 143 (10762) Тираж 1542. Хайнат аманата: 10 солх.

Бэчээкэ берилиннэ: 16 x 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской хэлбонукка 18.09.2013 с. офсетка бэчээттэннэ.
Маркс уул., 26 "а". **Индекс:** 54907. Хайнат нэдилзэс үстэ: алгууруннуукка, чаплызга уонна субботага тахсар.

М.Н. ЯКОВЛЕВА

Автор суругтар эңилер санаа
редакция позициялар маңды өң
түбөлөр буулбатар. Суруга
ийилер чакылар
кардыктарларын ийилерини
өңөтүр буйла сүлө.